

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — **Iskaja vsak dan opoldne** — Mesečna naročnina 11.— Rr.
EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Il presidio di Pantelleria respinge l'intimazione nemica di resa

L'isola ha subito un ininterrotto attacco aereo ed è stata anche bombardata da una formazione navale — 19 velivoli nemici distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate Comunica:

Il presidio dell'isola di Pantelleria, che durante la giornata di ieri ha subito un ininterrotto attacco aereo, non ha risposto all'intimazione di resa fatta dal nemico.

L'isola è stata anche bombardata violentemente da una grossa formazione navale.

Una unità nemica è stata colpita da nostri velivoli di assalto.

Durante gli attacchi aerei sono stati distrutti cinque velivoli nemici dalle batterie contraeree e dieci dai cacciatori del 53° stormo.

Sulle coste meridionali della Sicilia la caccia tedesca abbattuta due Spitfire. Un'incursione avversaria su Carbonia e dintorni causava il crollo di qualche fabbricato e alcuni incendi, si deplorano pochi feriti.

Colpiti dalla reazione contraerea due apparecchi cadevano l'uno a Calasetta e l'altro a Sant'Antioco (Cagliari).

Nota al bollettino 1110. Dopo l'occupazione inglese di Tunisi l'isola di Pantelleria era logicamente destinata a subire l'urto del nemico, ansioso di distruggere questo ostacolo sulle rotte del Canale di Sicilia. Così dopo alcuni bombardamenti preliminari cominciati il nove maggio il nemico ha iniziato una intensa offensiva aerea, con ritmo sempre più serrato che, in questi ultimi giorni ha toccato vertici di estrema violenza. Scopo palese dell'offensiva è quello di fiaccare le difese e le energie del presidio, per costringerlo alla resa e non incontrare resistenza nelle eventualità di uno sbarco.

La guarnigione dell'isola ha accettato

con forte animo la lotta e ha contro battuto le offese con tale strenua volontà da rendere fallaci tutte le previsioni nemiche. Dal 9 maggio a ieri l'isola ha subito quattro bombardamenti dal mare e ben 140 attacchi aerei con un ritmo medio, negli ultimi giorni di non meno di 12 azioni giornaliere; mentre nelle ultime nove notti le azioni aeree nemiche si sono susseguite ininterrottamente affinché i difensori non avessero tregua. L'offesa avversaria ha naturalmente prodotto molti danni alla guarnigione, ma i difensori, con la loro pronta riparaazione gruppi di valorosi si sono infaticabilmente prodigati sotto l'impeto stesso dei bombardamenti. Le batterie navali e aeree dell'isola hanno contro battuto senza posa gli attacchi nemici infliggendo all'avversario la perdita di 116 aerei sicuramente abbattuti oltre ad una nave duramente colpita. La popolazione dell'isola resiste stoicamente a fianco dei soldati, dei marinai, degli avieri, dei militi, sopportando fieramente i sacrifici e le privazioni imposte dallo stringente assedio aereo navale. Ieri il nemico ha lanciato manifestini del quartiere generale delle forze armate anglo-americane a firma di un generale Spaiz intimanti la resa per le ore 18. La risposta dell'ammiraglio comandante dell'isola e della guarnigione può essere immaginata: gli strenui difensori di Pantelleria sono tutti in piedi pronti a fare pagare a durissimo prezzo l'atteso tentativo di sbarco nemico. Intanto nella ancor più lontana isola di Lampedusa da ogni lato, circondata dal nemico, il piccolo ma valoroso presidio ha già vittoriosamente respinto un tentativo di sbarco e ha fatto provare all'avversario quanto dura dovrà essere la lotta se vorrà impadronirsi di queste nostre piccole ma salde posizioni avanzate.

Posadka Pantellerije odbila poziv za predajo

Otok je bil neprestano bombardiran z zraka, pa tudi od velike pomorske skupine — 19 letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 9. junija naslednje 1110. vojno poročilo:

Posadka na otoku Pantelleriji, ki je bila večerj pod neprestanim napadom letalstva, ni odgovorila na sovražnikov poziv za predajo. Otok je bil tudi močno obstreljevan od velikega oddelka sovražnih pomorskih edinic. Ena sovražna enota so pogodila naša letala.

Med letalskimi napadi je bilo uničenih 5 sovražnih letal od protiletalskih baterij, 10 pa so jih sestrelili lovci 53. jate.

Na južni obali Sicilije so nemški lovci zabili dve letali tipa »Spitfire«.

Sovražnikov polet nad Carbonijo in okolice je povzročil uničenje nekoliko poslopij in izžval nekoliko požarov; med žrtvami je le nekoliko ranjenih.

Protiletalska obramba je zadela dve letali, ki sta se zrušili eno pri Calasetti, drugo pri Sant'Antioco (Cagliari).

Pripomba k vojnemu poročilu št. 1110: Po angleški zasedbi Tunisa je bil otok Pantelleria logično določen preostali napad sovražnika, ki je težil po uničenju te ovire na poti v Siciliskem prelivu. Tako je sovražnik po nekaterih prejšnjih obstreljevanjih, ki so se začela 9. maja, začel silno letalsko pomorsko ofenzivo v vedno gostejšem ritmu, ki je v teh zadnjih dnevih dosegla vrhunec skrajne silovitosti. Namen ofenzive je bil očistiti, da bi zrazil ob rambo, oslabil energijo posadke in jo prisilil do predaje, s čimer bi ne imel nikakega odpora pri morebitnem izkrcanju. Posadka otoka je z junaškim duhom sprejela borbo ter odbijala vse napade z

žilavo voljo onemogočiti vse variirane težnje sovražnika. Od 9. maja do večerja je otok prejel 140 letalskih napadov, ki so se vrstili z zmernimi presledki. Zadnje dni pa je bilo vsak dan najmanj 12 napadov, dočim so se v zadnjih 9 nočeh vrstile sovražne letalske akcije brez prekinitve, da bi branitelji ne imeli niti trenutka oddiha.

Sovražni napadi so seveda povzročili mnogo škode, toda skupine vrlih borcev so se z neutrudljivo voljo pod obstreljevanjem lotile popravil. Pomorske in protiletalske baterije otoka so brez prenehanja odbijale sovražne napade ter nasprotniku prizadele izgubo 116 letal, ki so bila z gotovostjo uničena, razen tega pa je bila ena sovražna letala hudo zadeta. Prebivalstvo otoka nudi junaški odpor ob strani vojakov, mornarjev, letalcev in milnikov, ponosno doprinasajoč žrtve in prenašajoč težave, ki jih povzroča tesno pomorsko obleganje.

Včeraj je sovražnik metal letake glavnega stana anglo-ameriških oboroženih sil s podpisom generala Spaiza. Letaki so pozivali k predaji do 18. ure. Odgovor administracije, poveljnika otoka, in posadke si lahko predstavljamo: vrli branitelji Pantellerije so vsi pripravljeni, da sovražniku poplačajo pripravi poizkus izkrcanja.

Na še bolj oddaljenem otoku Lampedusa, ki je od vseh strani obdan od sovražnika, je medtem mala, toda vrla posadka že zmagovito odbila poskus izkrcanja ter je sovražniku dokazala, kako trda bo njegova borba, ako se bo hotel polastiti te majhne, toda trdne prednje postojanke.

DAN KRALJEVE MORNARICE

Poslanica Podtajnika mornariškega ministrstva junaškim posadkam bojnega brodograja

Rim, 9. junija. s. Podtajnik mornariškega ministrstva je izdal naslednjo poslanico mornarjem Italije:

Mornarji Italije! Uresničujoč junaško rimski ideal se borite, zvesti svoji veri, že tri leta, žilavo in junaško, neprekinjeno na morjih proti sovražniku, ki je vse storil, ne da bi uspel, da bi zavrl vašo verno. Drhteči v najčistejši veri ste začrtali glavno pot, katero vam je zgodovina pokazala: Po tej poti hodite brez odmorov! Trda je borba, znani so njeni uspehi.

hi. Svetlim stremjenjem daje duh samo rešitve gotovosti.

Mornarji Italije! Proslavljate svoj dan na vojakov najbolj drag in vojakov najvrednejši način: V borbi! To je proslava slave, ki je bila že posvečena, proslava že izpricane hrabrosti. Borba je še dolga in trda. Kakor je trda vaša volja po pohodu, globoka je vaša zvestost in visok je cilj, o vaši zvestosti pa ni dvoma. Z gotovostjo vem, da bo vaše junaško srce vedno vredno velike domovine.

Pozdrav Kralju! Pozdrav Duceju! — Arturo Riccardi.

ska v tej veliki vojni bori skupno z vašim narodom in lahko sodeluje vedno bolj tesno s silami Osi za skupno doseganje končne zmage. Menjačica se sreča v vojni je bila vedno normalno stanje za nas vojaške vseh časov. Toda pravijo, da izgubi laavorice, kdor počiva na zmagi, kakor izgubi življenje, kogar poraz potlači. Kdor vztraja, v sto porazih zmaga. Zmaga in poraz se odločita v zadnjih 5 minutah.

Ob dnevu vaše mornarice in ob obletnici vstopa vaše države v vojno sem vesel, da vam lahko zagotovim, da japonski narod, kakor vaš narod, očuje vedno bolj zavest vojne spritve kakršnekoli težave, da doseže dokončno zmago. — Admiral Sigetaro Ciniola.

Japonske čestitke

Japonski mornariški minister podčrtava v svoji poslanici visoki duh italijanskega naroda in neomajno prepričanje v končno zmago

Tokio, 9. jun. s. Japonski mornariški minister je poslal italijanskemu narodu ob petem dnevu Kraljeve italijanske mornarice naslednjo poslanico:

Zelo sem vesel, da se mi nudi prilika poslati svojo misel in svoja voščila zavezniškemu italijanskemu narodu ob dnevu slavne italijanske mornarice in ob obletnici vstopa Italije v to veliko vojno, katere smoter je zgraditev novega reda. Ponovno se zahvaljujem Ekselenciji admirala Riccardiju za poslanico, katero je poslal japonski mornarici 27. maja ob obletnici imperialne mornarice, za poslanico, ki je naredila globok vtis in vzpodbudila ne samo naše mornarje, temveč vse japonski narod. Mi Japonci se poklanjamo naporom vaše države v teh treh letih v svrhu doseganja vojnih ciljev, poklanjamo se trpljenju in težavam, ki jih je prestala in ki so utrdili značaj italijanskega naroda ter ga pripravili in še večje preizkušnje.

Vaša mornarica je v sodelovanju z zavezniško nemško mornarico v podmorniški vojni na Atlantiku in drugih oceanih zadela hude izgube sovražniku. Ograjenoč pomorsko oskrbovanje je ponovno napadla v Sredozemskem morju s podmorniškim in površinskim edincami v tesni povezanosti z letalskimi silami premočne eskadre sovražnika in njegove transporte, ovirajoč tako operacije in zveze. Istotako sta vaša vojska in vaše letalstvo v stalni povezanosti in medbojnem sodelovanju ter sodelovanju s silami zavezniških držav preprečilo izvršitev sovražnih načrtov, tako v raznih balkanskih državah kakor v vzhodnem odseku in na afriških frontah, dvigajoč tako vojaško slavo italijanskih Oboroženih sil.

Danes, ob obletnici Kraljeve mornarice in ob obletnici vašega vstopa v vojno izražamo mi Japonci vašim Oboroženim silam in vašemu narodu svoje globoko spoštovanje. Nedavno so se sile vaše države in nemške sile junaško borile do zadnjega proti mnogo premočnemu sovražniku. Vojaška slava Osi se ni zmanjšala z izgubo Severne Afrike. Treba je celo priznati njih zaslugi, da so odlično operirale navzile manjšim silam ter so tako zakasile izvršitev predvidenih operacij sovražnika, tako da je strateški položaj vaše države danes boljši zaradi skrajšanja vojnih front, zaradi lažjega oskrbovanja in manevriranja v notranjih črtah.

Eden izmed naših pogovorov pravi: Iz nesreče se rodi uspeh. Pogovor ima prav. Tudi jaz misim, da bo novi položaj v Severni Africi in prid sledenemu razvoju operacij. Sovražnik lahko očeti letalska bombardiranja vaše države, ne more pa zmanjšati bojnega duha države z bombardiranjem. Bombe lahko povzročijo smotno, ne pa duhovno škodo, ne morejo uničiti borbenih sil naroda. Kar more uničiti to energijo je, samo duh vsakega naroda. V starih časih so velike sile Yuana skušale vdreti na Japonsko. V tisti dobi se naša država ni mogla zoperstavljati in zdelo se je nespametno, da bi to tvegala. Toda končno smo se sile popolnoma uničili in to zaradi naše duhovne sile, ki ne dopušča podjarmljenja sovražniku.

Kot korvetni kapetan sem bil mornariški ataše v vaši državi in sem se lahko osebno prepričal o vaši duhovni moči. Rezultat mojih opazovanj je, da se v trenutkih krize ojači zavest in energija italijanskega naroda. Mislim, da je to dedščina, katero so vam prepustili predniki. Nikoli ne more pozabiti, da so vaši predniki z veliko duhovno silo s katero so lahko prenašali dolgo vojno, uničili Cartago, ki je s svojim znakom in svojo mornarico obvladala vse Sredozemlje. Nedavno so se v trenutku, ko je bila vaša država po zadnji vojni pred tem, da se boljše izve, dvignile na Duce-

jevo povelje Črne srajce ob pripadnosti in sodelovanju vsega naroda in uspele jim je obdržati sestavo države.

Poročila, da sovražna letalska bombardiranja vedno bolj očajujejo vašo bojevnost, so me globoko ganila in so potrdila mnenje, ki sem ga dobil, ko sem živel med vami. Ponosen sem, da se Japonci se je rodil v Lussimpiccolu, v decembru 1886. In je s 14. leti začel pluti po morju z jadralnicami. Kasneje je izvršil redne nauke na nautičnem zavodu in začel svoje pravo življenjsko pot kapetana dolge plovbe pri triestinskem Lloydu. Potem je prešel k družbi Cosulich (leta 1907.); ko pa so se leta 1937 združile paroplovne družbe v enotno podjetje »Italia«, je služil kot kapetan pri novi družbi. Med sedanjo vojno je bila ladja pod njegovim poveljstvom 6. novembra 1941 težko zadeta od sovražnega izstrelka ter se je potopila. Zottiju se je posrečilo rešiti celotno posadko in velik del potnikov. Zvečer 7. marca 1941 se je Zotti ob priliki hudega požara v luki v Tripolisu, ki so ga povzročile sovražne zažigalne bombe, ga služil visoko pohvalo višjega mornariškega poveljstva v Libiji, zaradi visokega duha, discipline in zaradi preziranja nevarnosti.

Po nepretrgani desetmesečni plovbi na raznih ladjah je Zotti 27. avgusta 1942 po hudem boju sledil slavemu izročilu naših pomorskih poveljnikov ter se je potopil ob enem s svojo ladjo. Za svoje junaško vedenje si je zaslužil zlato svetinjo z naslednjim obrazloženjem:

Kot civilni poveljnik nekega zaplenjenega parnika doloceneza za oskrbo linije fronte z municijo je bil pomoči napaden od sovražnih torpedovcev, branil se je odločno z izrednim udarniškim pogumom. Ko se je pokazalo, da je vsak poskus za rešitev ladje brezupen, ker je bila zadeta v svojem življenjskem delu, je takoj odredil reševanje posadke ter vodil reševalna dela s poveljniškega mostu trden in veder spritno nevarnosti, ki se je vedno bolj zgoščevala. Ostal je na svojem mestu z neomajno jakostjo duha in brezpopojno privzanostjo k svoji dolžnosti tudi takrat,

ko je videl, da je njegova posadka na varnem in da bi se bil sam se lahko rešil, ko je bila njegova ladja nedvomno izgubljena. Smatral je za umestnejše, da se potopi s svojo ladjo, ki se je pogrezala med eksplozijami in potegnili s seboj junaškega poveljnika.

Rosasco Cesare, rojen v Genovi januarja meseca 1892 je vstopil v trgovsko mornarico in je imel od julija meseca 1909 že 18 službenih mest, od katerih jih je preživel mnogo kot poveljnik ladij večje toneže. Ob izbruhu vojne je bil Rosasco nekoliko časa pilot v genovski luki in bi bil kot tak lahko ostal na tem mestu. Hotel pa je doprinesiti k borbi na morju in je dosegel, da se je lahko novembra 1940 zopet vkrcal. Poslej je vedno plul po morju ter je kazal izredno navtične sposobnosti, pogum ter duhovno jakost. Bil je že odlikovan dvakrat z vojnimi križci, ki si ga je pridobil v svetovni vojni, služil pridno na morju. Zlata svetinja, ki mu je bila podeljena, je obrazložena z naslednjimi besedami:

Kot poveljnik majhnega parnika, ki je bil napaden od podmornice, se je večje ognil dvema torpedoma ter je z neposredno točno in umestno odločitvijo povedel v boj svojo ladjo, oboroženo z enim topom zelo majhnega kalibra. Ko se je podmornica, neprimerno bolj oborožena, dvignila na površino, je parnik otvoril iz majhne razdalje ogenj nanjo. Rosascova ladja je bila mnogokrat zadeta, bila je pod neprestanim rahalaj strojin. Pred nogami komandanta sta ležala mrtva krmar in opazovalec, tako da je sam ostal na poveljniškem mostu ter ni mogel več voditi ladje zaradi poškodovane transmisije. Dasi je bil težko ranjen na nogi, je stopil s svojega mesta ter je neposredno upravljal stroj na krmi. Imel je trden namen rešiti razen posadke tudi ladjo, moral pa se je odpovedati misli, da bi jo privedel do obale. Z odločno in trdno besedo ter s svojim junaškim zadrževanjem je bodril vojaško in civilno posadko za nadaljevanje neenakega boja iz najbližje bližine, dokler se ni podmornica, opetovano zadeta, odpovedala borbi. Izčrpan, toda poln želje volje je spravlil svojo čisto prestreljeno ladjo in svoje ubite in ranjene tovariše na varno: bil je sijajen primer najbolj izbranih vrlih pomorščakov in bojevnika.

Italijanski vojak je povsod budno na straži

Smešno prizadevanje Angležev, da bi z živčno vojno omajali italijanski odpor

Rim, 9. jun. s. Da skušajo se po treh letih vojne Angleži doseči uspehe v Italiji z živčno ofenzivo, se zdi otročje. Angleški narod, ki je bil navajen že stoletja na udobnost in uspevanje, morda ne more razumeti naše stoletne privrženosti trpljenju, našega moškega upiranja bolečini. Dokazi iz zadnjih časov bi pa morali odpreti zatemnjene angleške oči. Nekaj svetilkjanja v ocenjevanju Italijanov z angleške strani smo videli v tuniški vojni. Tam so se naši vojaški nenadoma pokazali levji, nenadoma samo za novinarje in za anglosaške radijske napovedovalce, gotovo pa ne za razne borce kateregakoli naroda, ki so že spoznali junaški značaj italijanskega vojak.

Tudi najbolj srditi očrnevalci, tisti, ki so radi govorili o žilavem odporu nemških vojakov v Afriki, skušajo naivno in nizkotno spregledati celo navzočnost naših čet, so se morali nenadoma baviti s pesakom Italije, ki se je s svojimi junaškimi dejanji dvignil na raven najbolj hrabrih borcev, s tistim vojakom, ki je, tudi če se je moral v nemških oddelkih podvreči odločilni sili števila, upiral še sam nenaklonjeni sreči in premočnemu sovražniku. Londonski novinarji so morali spremeniti svojo

očrnevalno kampanjo, kakor so jo morali spremeniti vojaški 8. angleške armade na črti Akarit spritno naše prve armade.

Akaritkim enaki vojaški čakajo zdaj s hladno odločnostjo na sovražnika na ozemlju domovine. To je strašna igra, v katero so pozvani Angloameričani. Ni teroristične letalske ofenzive in besedne kampanje groženj in laskanj, ki bi omajale granitno voljo italijanskega vojak. Italijanski borec bdi ob obalah in čaka na bitko z enako dušo kakor pri Takruni, z dušo, ki se je raje žrtvovala kakor da bi se predala. Italijanski vojaški, ki so na tuniškem Gebelu tako presenetili poveljnika in čete ameriških in angleških armad, so pripravljene na obalah polotoka in otokov na borbo, prepričani, da bodo obvladali sovražnikovo objestnost. Zločinska bombardiranja mest in obstreljevanje s strojnimi in lahko uničijo nedolžna človeška življenja in slavnostne spomenike in poslopja ter škodijo lahko tudi potopu vojne industrije, toda z njimi nam ne bo nikoli odvzeto najsvetlejšo premoženje naše rodu, tistega, kar bo povzročilo v tej vojni: vojaške hrabrosti v obrambi domovine.

Položaj na vzhodnem bojišču nespremenjen

Hude sovjetske izgube na kubanskem odseku — Uničenih je bilo 100 sovražnih tankov in 350 letal, potopljenih pa 47 čolnov za izkrcavanje

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. junija. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo dneves naslednje vojno poročilo:

Na vzhodni fronti večerj ni bilo pomembnih bojov.

V borbah na kubanskem predmostju v zadnjih 14 dnevih, v katerih so na sovjetski strani uporabili 13 strelskih divizij, 3 strelske brigade, 6 oklopnih oddelkov in močne letalske sile, je utrpel sovražnik zelo hude izgube ljudi in materiala. Uničenih je bilo med drugim 100 oklopnih voz in 350 letal.

Letalske sile za bližnje polete so potopile večerj na vzhodni obali Azovskega morja 47 sovjetskih čolnov za izkrcavanje.

V srednjem odseku vzhodne fronte je

bilo pri sovjetskem poskusu, da bi bombardirali naša letališča in oskrbovalna oporišča, sestreljenih 75 sovjetskih letal, katerih so jih 11 sestrelili španski lovci. Vseh je sovražnik na vzhodu izgubil večerj 141 letal. Pogorelo 3 lastna letala.

Nemška težka bojna letala so bombardirala v noči na 9. junija pristanišče na prave na alžirski obali.

Razdejanje v Gorkem

Berlin, 9. junija. s. Nemški izvidniki, ki so prileteli nad mesto Gorkij po ponovnih silovitih bombardiranjih nemškega letalstva, so ugotovili izredno učinkovitost nemških napadov. Tovarna Molotov, za izdelovanje tankov, ki je največja v Gor-

kem, se širi na površini nad 5 kvadratnih kilometrov. Ta ogromna tovarnica je bila tako hudo zadeta v raznih oddelkih, da dolgo ne bo mogla več obratovati. Velika tovarnica in razni k njej spadajoči oddelki, kakor tudi izredno velika skladišča goriva so bila popolnoma uničena. Največja škoda je bila povzročena v glavnem skladišču in v štirih velikih montažnih delavnicah, v glavni električni centrali, v oddelku za motorje ter v topilnici tovarne za zamenjalne dele. Glede te akcije nemškega letalstva, katere učinkovitost so potrdili izvidniki, poudarjajo v tukajšnjih vojaških krogih, da izredno močan zaporni ogenj sovražne protiletalske obrambe ni mogel ničesar doseči in da sta bili izgubljeni samo dve nemški letali.

Na ulici deževne in dežnikarske Ljubljane

Dežnik je nevarno orožje in prisposoba minljivosti Ljubljančan se rodi z dežnikom in —

Ljubljana, 10. junija. Če je vse prav, to ni nikakor: vsem ljubljanskim zanimivostim smo že zapeli hvalnice, samo našim dežnikom še ne. Tudi Prešeren je pčabil na ljubljanska dežnikarska izročila, čeprav je tudi sam krožil nekaj o dežnikih in Kranjcih. Cankar je zapisal blagoslove nad Ljubljano, a dežnikov, ki so najbolj potrebni pri ljubljanskih blagoslovih, se je spetno izognil. Naj torej vzame neznan, brezimni reporter v reke dežnik in z njim mahne v slavo dežnikarske in deževne Ljubljane po pisalnem stroju.

Pri naših narodnih nošah je dežnik nepogrešljiv če ne celo glavni sestavni del. Tega ne smemo pozabiti, ko govorimo o dežnikih. Stari rdeči, modri — ali kakšni so pač bili — dežniki so znameniti in ne potrebujejo posebnih hvalnic, a to repertoarsko balado je vendar treba začeti z njimi. Če že včasih ni bilo nič drugega na svetu kakor dandanes, vemo vsaj zanesljivo, da so bili dežniki precej drugačni. Ko je naš prednik odprl svoj dežnik, se je res čutil pod svojo streho. Po razsežnosti stari dežniki niso bili skoraj nič manjši kakor dandanašnje »marele« branjevecev. Lastnik dežnika je tedaj lahko vzel pod streho tudi po več sestanovalec, a upoštevati moramo da so bile tudi krinoline precej širše kakor dandanes »kostumik« vso svojo vsebino. V tistih časih je pa bil menda tudi dež tako rekoč bolj širokega značaja. Stari ljudje nam neprestano dopovedujejo, da še nismo nič izkusili, nič videli in ne doživeli in da je zdaj vse drugačno, piškavo, krhko, slabotno, med tem ko je nekaj celotno drugače deževalo. Moramo jim verjeti, saj so imeli tudi drugačne dežnike.

Prav zaradi tistih drugačnih dežnikov je že dovolj razloga, da smo se lotili tega pisanja. Vsišuje se namreč vprašanje, kako so se stari ljubljanci prerinili s svojimi »jurji« — kakor se baje pravi po ljubljanskem dežniku razen marele — skozi tesne ljubljanske ulice. Če je bilo v starih časih vse širše, nam ne more nihče dokazati, da so bile širše tudi ulice. Hodniki so pa bili tako ozki, da jih marsikje sploh ni bilo. Vendar so ljudje tudi tedaj odprali dežnike in nihče ne bo tajil, da ni deževalo. Iz ustnih izročil in drugih virov niso mogli dognati, koliko žrtve so zahtevali stari dežniki: koliko več slepcev je imela dežela zaradi njih in ali je bil sploh dežnik tudi tedaj tako nevarno orožje kakor dandanes.

Na neki panjski končnici — če se preveč ne motimo — je pa vendar naslikana amaconka kako vihti dežnik nad presrečnim možem — če že slikar ni mislil naslikati burkije. Dežnik pa ni bil, odnosno ni vsaj zdaj nevarno orožje zaradi tega, ker je mogel z zaprtim dežnikom pošteno mahniti. Dandanašnji dežniki, namreč ženski, so baje prave igračke. Nekateri moderni zložitelji dežnikov so tako majhni, da jih dame spravljajo v ročne torbice med puder. Toda spomnite se samo, kako okor-

ne ter gromozanske so bile včasih pištole, ki z njimi ni bilo mogoče ustreliti niti vrabca. Ko pri nas dežuje, se človek prelako prepriča na naših ulicah da so ženski dežniki nevarno orožje. Razpeti so podobni bolj loparju, kakor da se tudi tu uveljavlja moda ravne strehe. Ograjde teh nevarnih igrač, železne šibice, so naperjene naravnost ne vse strani kakor ježeve bodice. Že od daleč začne človek mežikati v strahu, da se mu dežnik ne bo zapeljal v oči ali mu razbil naočnikov. Če le moreš, se rad izogneš tej poulični križarki, ki pridirja gospodujoče, kakor da je vsa cesta z obema hodnikoma vred njena. Sabljanje proti takšnemu strašnemu rapiru z navadnim dežnikom ni mogoče. Moški bi potrebovali posebne ščite, a njihovi nedolžni dežniki za to res niso primerni. Lahko sicer pridržiš moški dežnik pred očmi, da bi ne oslepel za pri prvem napadu, toda ubogi dežnik! Danes je nov jutri rešeto.

Pri nas baje ni ugodno podnebje za vljudnost. Slehera dama te pouči, da si surovina. Vljudnost baje nima domovinske pravice na tramvaju, ne na ulici. Toda naš reporter je vljuden. Takoj vam bo dokazal. Zgodilo se je nekega, ne preveč lepega junijskega dne, ko je deževalo kakor čužuje v Ljubljani. Deževalo je in ljudje so hodili po cestah z odprtimi dežniki. Reporter je pa ugotovil, da dežnika sploh nima. V dežnikarski Ljubljani pa brez dežnika! Pri nas vendar prodajajo dežnike vsaj v vsaki drugi trgovini. Zgodilo se je torej, da je reporter kupil dežnik, saj veste, da si želi vsak svoje lastne strehe. V trgovini je ugotovil, da ne kupuje dežnika sam. Postregli so mu z vsemi predpisanimi pokloni in hvalnicami svojemu blagu. Potem je bilo treba dežnik samo odpreti in zadržati z njimi po dežnikarski in deževni Ljubljani. Toda kdor se ni rodil z dežnikom kakor pristni Ljubljančan, naj na motovili z njim na naših ulicah! Hoditi z odprtim dežnikom pri nas po ulicah je pač mnogo večja umetnost, kakor če se razkazuje s svojim dežnikom plesalec na vrvi. Vsak pač ne more biti virtuoz, da bi obvladal vse bravure čudovitega sabljanja z dežnikom, da bi lovil ravnotežje, branil svoj klobuk in oči in hkrati se obvaroval dežnik vseh nesreč. Nekajkrat se ti sicer posreči zamahniti, da nikogar ne oplaziš in da te vsaj preveč ne oplazi, toda ko naperi svoje rapirje proti tebi hkrati več dam ter te obkolijo, da ti zastane sapa ne kaže drugega, kakor da dvigne roke, seveda z dežnikom vred, kolikor mogoče visoko. Tako je napravil reporter, pa sunil z novim dežnikom v neki pločevinasti izvešek, presekal dežnik, da se je takoj prismejalo skozi deževno ljubljansko nebo. Glej, dežnik! Ecce, marela! Prisposoba minljivosti in dokaz da si bil vljuden ter nisi hotel prekušati trdnosti dežnika raje na glavah!

Zdaj pa pojdemo pogledat barometer... In ko pojdeš mimo izložbe z dežniki, poveš oči in ne spominjaš se Cankarjevih blagoslovov Ljubljani.

Zdaj pa pojdemo pogledat barometer... In ko pojdeš mimo izložbe z dežniki, poveš oči in ne spominjaš se Cankarjevih blagoslovov Ljubljani.

54letna nepoboljšljivka

Marija Brodnikova, ki je stara že 54 let, se je rodila v Meranu, pristojna pa je na Ježico. Državni tožilec jo je obtožil tatvine para močnih moških čevljev in ženske spalne srajce. Zalotili so jo, ko je te predmete prodajala v Bujasvem vinotoku. Ko so jo vprašali, kje jih je dobila, je odgovorila, da ji je oboje izročil neznan možki v prodajo. Kako se imenuje, ni vedela povedati, niti ga ni mogla podrobneje opisati.

Varnostni organi so zato zaslutili, da je Brodnikova stvari nekeje ukradla. Polizebe po neznanem oškodovancu pa niso prispele uspehe. Tako se je obtožnica glasila, da je Brodnikova ukradla navedene stvari neznanemu lastniku.

Obtoženka je tatvino zanikala in vztrajala pri svojem zagovoru. Zagovarjala se je, da ji ni treba krasti, ker ima stanovanje in hrano v cukrarni. Ko se je sodišče obrnilo na mestno občino za podatke, je zvedelo, da je Brodnikova v resnici nekaj časa brezplačno stanovala v cukrarni, nikoli pa ni tam jedla. Poročilo je pristavljalo, da se vedno klati okrog, berači in pijančije.

Tudi kazenski list ni bil za Brodnikovo priporočljivo spričevalo. Samo zaradi tatvin je bila že več kot 13krat kaznovana. Prav na podlagi njenega kazenskega lista in izpovedi mestne občine je senat obtoženko okrilil po obtožnici in jo obsodil po § 15 k z na 3 mesece strogega zapor. Upšteval je da je v povratku, ker je bila lani v avgustu obsojena na 4 mesece strogega zapor.

SPORT

Razpis lahkoatletskega prvenstva

Lahkoatletska zveza razpisuje moško klubsko prvenstvo, ki bo 20. t. m. na Hermesu

Ljubljana, 10. junija. Lahkoatletska zveza v Ljubljani razpisuje moško klubsko prvenstvo na dan 20. junija.

Tekmovanje bo na sportnem igrišču Hermes v Sp. Šiški. Zbirališče tekmovalcev, razdelitev števil in poziv je ob 9. Tekmovalci, ki se pozivu ne odzovejo, ne bodo pripušteni k tekmovanju.

Program je naslednji:
Ob 9.30: 100 m pretek, skok v višino;
ob 10: met krogla, 400 m pretek;
ob 10.30: 100 m finale, met kopja;
ob 11: 400 m finale, skok v daljavo, met diska;
ob 11.30: 1500 m finale.

Prilave sprejema zveza do 18. junija do 18. ure na Bleiweisovi cesti 1a v svojem tajništvu. Prijavnina znaša 1 liro na atleta in panogo.

Vsak atlet sme startati v največ dveh panogah.

Tekmovanja se lahko udeležijo atleti, ki so člani klubov, članjenega v lahkoatletski zvezi ter imajo sportno izkaznico. Po pozivu prejemajo zastopniki klubov tekmovalne številke za svoje atlete ter jih morajo vrniti zvezi po končanem tekmovanju. Za vsako številko, ki bi se izgubila, se mora plačati 3 lire.

Za primere, ki niso določeni v tem razpisu, so merodajna pravila lahkoatletske zveze.

Morebitne pritožbe radi tekmovanja se morajo oddati vrhovnemu sodniku na mestu, to pa največ 15 minut po končanem tekmovanju ob priložitvi takse 25 lir, ki se vrne, ako bi bilo pritožbi ugodeno.

Lahkoatletska zveza ne odgovarja za poškodbe, ki bi jih mogli dobiti tekmovalci ali ostali pred, med ali po tekmovanju.

Po tretjem kolu rezervnega prvenstva

Poleg obširnejšega poročila o vsakokratnih prvenstvenih tekmah prvega in drugega razreda smo zadnje tri nedelje zabeležili še precej drugih rezultatov domačih tekem. Začelo se je prvenstvo rezerv in mladine. V prvem sodeluje 8 moštev v drugem pa 7, kar kaže, da imajo najboljši ljubljanski klubi dovolj izbire igralcev in naraščajo. Kakovosti teh seveda še niso najidealnejše, o čemer pričajo tekme same, ki se redko dvignejo na višji nivo.

Danes bomo zabeležene rezultate dosedanjih tekem uredili v razpredelnico, da bo položaj bolj jasn. Bavili se bomo zaenkrat samo s prvenstvom rezerv. V tem sta bili v treh nedeljah odigrani dve kompletni koli. Vsa nastopajoča moštva so odigrala po dve tekmah in se že počasi oblikuje vrstni red.

V obeh nastopih sta doslej zmagali edi-

Večja poraba vode

Ljubljana, 9. junija. Po pravilniku za občinsko vodarino ima vsako stanovanje z nad 380 L cenjeno leto na najmanjino na razpolago 600 litrov vode na dan, ki je plačana z davščino — vodarino. Ta množina ustreza 150 litrov vode na dan na osebo, kar je popolnoma dosti za normalne potrebe. Če pa prebivalci hiše porabijo več vode, jo morajo plačati posebej. To določa tudi § 7 pravilnika za vodarino, ki se glasi: »Povračilo plačane vodarine kakor tudi pristojbine za dejansko porabljeno vodo more vsak posestnik zahtevati od svojih najemnikov, če ni med njimi drugega dogovora.«

Pri večini primerov je ugotovljeno, da je nastala večja poraba vode le zaradi malomarnosti tistih gospodarjev ali najemnikov, ki puste pri pokvarjenih pipah vode odtok celih mesecev, predvsem pa pri straniščih. Znano je, da hišni gospodarji pozimi zaradi mraza regulirajo straniščne odtoke, potem pa jih kaj redi pozabijo zapreti o pravem času. Sploh se pri večini primerov opaža večja poraba vode zaradi odtokanja vode v straniščih.

Zato svetujemo vsem gospodarjem, naj vsaj trikrat na leto sami ali po koncesionarnem instalaterju pri strankah v hišah pregledajo vse vodovodne naprave, pipe in stranišča, to pa posebno pred zimo, po končani zimi in vsaj še enkrat med letom, da se izognejo neprijetnostim plačila za večjo porabo vode. Pri pipah je treba izmenjati tesnila, pri straniščnih rezervuarjih pa je tudi važno, da so tako imenovani sedeži pod tesnilom gladki, da se voda popolnoma zapira.

Prav tako svetujemo najemnikom stanovanj, naj se v lastnem interesu ravna po teh navodilih in naj tudi oni sodelujejo s hišnim gospodarjem.

Če se bo stranke in hišni posestniki ravnali po teh navodilih, gotovo po navadnih stanovanjskih hišah ne bo večje porabe vode. Sicer pač ni drugega zdravila kakor — plačilo.

Po hišah, kjer so obrtni prostori kakor gostilne, fotografski ateljeji, brivnice in podobni obrati, je razumljivo, da je vedno večja poraba vode. Samo ob sebi je umerno, da jo mora plačati tisti najemnik, ki je drugemu dogovoril. Pri večjih porabah se lahko namesti poseben vodomer, kar pri upravi mestnega vodovoda oskrbi koncesionirani vodovodni instalater.

Če vodomer kaže izredno veliko porabo vode, uprava mestnega vodovoda opozori

jala pri svojem zagovoru. Zagovarjala se je, da ji ni treba krasti, ker ima stanovanje in hrano v cukrarni. Ko se je sodišče obrnilo na mestno občino za podatke, je zvedelo, da je Brodnikova v resnici nekaj časa brezplačno stanovala v cukrarni, nikoli pa ni tam jedla. Poročilo je pristavljalo, da se vedno klati okrog, berači in pijančije.

Tudi kazenski list ni bil za Brodnikovo priporočljivo spričevalo. Samo zaradi tatvin je bila že več kot 13krat kaznovana. Prav na podlagi njenega kazenskega lista in izpovedi mestne občine je senat obtoženko okrilil po obtožnici in jo obsodil po § 15 k z na 3 mesece strogega zapor. Upšteval je da je v povratku, ker je bila lani v avgustu obsojena na 4 mesece strogega zapor.

Tudi kazenski list ni bil za Brodnikovo priporočljivo spričevalo. Samo zaradi tatvin je bila že več kot 13krat kaznovana. Prav na podlagi njenega kazenskega lista in izpovedi mestne občine je senat obtoženko okrilil po obtožnici in jo obsodil po § 15 k z na 3 mesece strogega zapor. Upšteval je da je v povratku, ker je bila lani v avgustu obsojena na 4 mesece strogega zapor.

nole rezervi Zabajaka in Ljubljane. Ker je Ljubljana rezerva imela težji nasprotnika, je njen količnik slabši in tako vodi v tabeli zaenkrat Zabajak. Po eno tekmo so dobile in po eno izgubile rezerve Mladike, Korotana, Viča in Marsa, obe tekmi pa sta zgubili rezerve Hermes in Tobacne tovarne. Moštvo slednje je utrpelo dva visoka poraza. Proti Mladiki 0:10 in proti Zabajaku 2:10. Tri tekme so se končale z zmago oziroma porazom 2:1, dve 4:2 in ena 2:0.

Razpredelnica izgleda po nedeljskih tekmah takole:

Zabajak	2	2	0	0	14:4	4
Ljubljana	2	2	0	0	4:2	4
Mladika	2	1	0	1	12:4	2
Korotan	2	1	0	1	5:4	2
Vič	2	1	0	1	4:4	2
Mars	2	1	0	1	3:3	2
Hermes	2	0	0	2	1:4	0
Tob. tovarna	2	0	0	2	2:20	0

Zaradi večjega števila sodelujočih moštev kaže, da se bo to prvenstvo razvijalo prav zanimivo. Med njimi je dovolj izenačenih sil, tako da bo boj za končno zmago nedvomno ogoren. Kakor prvenstvo prvega in drugega razreda, se bo sedaj tudi prvenstvo rezerv nadaljevalo v nedeljo 20. t. m., ko bodo odigrane tekme: Mars—Mladika, Vič—Ljubljana, Korotan—Tobacna tovarna in Zabajak—Hermes.

Žizkova zmaga v Salernu

Iz »Gazzette dello Sport« povzemamo: Tudi letos so želeli marljivi voditelji kluba Rari Nantes v Salernu nuditi salernitanskim sportnikom dan zdrave propagande. Organizirali so s populnostjo, ki jih odlikuje, tretjo palvalno »traversato« Salerna. Bleščeče sonce je pozdravilo najboljšie plavalce iz vse Italije v ogorčeni borbi za zmago: od pomola Pennelo do trga Costanzo Ciano, kjer je bil cilj, je velika množica sportnikov tvorila spalir tekmovalcem. Še enkrat je izredni Žizek dominiral, tekmujoč sam zase. Ognilo in Guariglia pa sta se borila na vsej progi v dvoboju, ki je vse navdušil.

Organizacija je bila odlična. Takoj po tekmah je zvezni tajnik obdaroval zmagovalca in moštvo Rari Nantesa iz Salerna za zmago v oceni moštev. Vrstni red je bil naslednji:

1. Branko Žizek (S. S. Bruno Mussolini, Rim) 16:13.
2. Geminio Ogno (Mornarica) 17:40.5.
3. Matteo Guariglia (Rari Nantes Salerno) 17:40.6.
4. Pigorini (S. S. Bruno Mussolini) 18:30.6.
5. N'cola Sole (Rari Nantes, Napoli).

— SK Zabajak. V petek 11. t. m. bo ob 19.15 v klubski sobi pri Lozarju v Rožni ulici sestanek odbora, katerega se morajo udeležiti vsi odborniki. Zadel sigurno. V nedeljo in ponedeljek nastopi naša mladina na mladinskem turnirju na igrišču Hermes. Pričetek v nedeljo ob 9.30 in ponedeljek ob 16.

lastnika hiše, naj pregleda hišne vodovodne instalacije. Za primere počenih cevi so koncesionirani instalaterji dobili natančna navodila za postopek, da lahko potem hišni posestnik prosi za delni odpis vode, ki je stekla brez njegove krivde.

Vsa poljsalna vodovodnih zadev lahko posestniki dobe pri upravi mestnega vodovoda na Krekovem trgu št. 1a, II. nadst., vsak delavnik med uradnimi urami od 10. do 12. ure.

Ob nepričakovanih poškodbah, ko bi hiši pretila večja škoda, pa je tudi ponudi vedno na razpolago dežurni monter v delavnici mestnega vodovoda v pritličju Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10.

Spodnja štajerska

Dva celjska slikarja razstavljata. Društvo štajerskih umetnikov in prijateljev umetnosti, podružnica v Mariboru, je priredila v gornjih prostorih trgovine z umetninami Karbeut razstavo akvarelov in olj dveh spodnještajerskih slikarjev Antona Klingerja in Floriana Schuka. Klinger je razstavil 16 del, večina akvarelov, Schuka pa 10 manjših zelo ljubkih akvarelov.

Ljudski koncert v Celju. Urad za ljudsko prosveto v štajerskem Helmatbundu je priredil v soboto zvečer v Celju ljudski koncert, na katerem sta nastopila celjski simfonični orkester in moški pevski zbor, kot solista pa Hedi Hinker.

65 let v eni službi. Leta 1878 je prišla 12 letna Apolonia Tepež v službo k trgovcu Berlitzu v Rogatecu. Apolonia je kmečka hči iz okolice Rogataca. Še zdaj je v isti službi, čeprav je stara že 77 let in še vedno v najlepšem redu tudi svojemu gospodarju gospodinjstvo. Vzgojila je tri pokolenja, in še zdaj ne misli na to, da bi nehal delati.

Kulturni teden štajerskega Helmatbunda. V nedeljo je bilo v zveznem vodstvu v Mariboru posvetovanje Urada za kulturo, ki so bili namenovani vodje kulturnih uradov iz vseh okrožij. Vodja kulturnega urada v Zveznem vodstvu Tausar je med drugim obvestil zborovalce o pripravah za kulturni teden štajerskega Helmatbunda, ki bo prirejen v septembru.

Dve nečreči. 67 letnega Leopolda Garba iz okolice Ribnice na Pohorju je povzročil tovrstni avto. Zadel je težje poškodbe na glavi in levi roki. 3 letni Franc Kette iz Podbrežja pri Mariboru se je sukal okrog konja, vpreženega v voz. — Kar je konj brenil otroka v glavo. Oba ponesrečena so prepeljali v bolnico.

Predsednik izpitne komisije za profesorske izpite

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odloča: G. dr. Rihard Zupancič, redni profesor na univerzi v Ljubljani, se imenuje za predsednika stalne izpitne komisije za opravljanje profesorskih izpitov v Ljubljani za dobo do 15. oktobra 1944.XXII.

Ribarski okraj Bokalec samosvoj ribarski okraj

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odloča:

Ribarski okraj št. 42. Bokalec se proglašava za samosvoj ribarski okraj z istim nazivom. Ribarsko društvo v Ljubljani se prizna za lastnika v prejšnjem členu navedenega ribarskega okraja, pravico samostojnega ribarjenja v tem okraju pridobi ko poteče sedaj veljavna zakupna pogodba, t. j. z dnem 1. julija 1946.XXIV.

Razpust upravnega odbora Kmetijske zadruge v Kočevju

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odloča: Upravni odbor kmetijske zadruge v Kočevju se razpušča. Za izrednega komisarja navedene zadruge se imenuje komisarja navedene zadruge se imenuje Umberto Tosoni, z vsemi pravicami, ki sta jih imela redna uprava in skupščina.

Izredni komisar občine Kostanjevica

Na temelju čl. 3. Kr. ukaza z zakonsko močjo z dne 3. maja 1941.XIX. št. 291 in v spoznanju, da je treba pristopiti k izmenjavi izrednega komisarja občine Kostanjevica g. Likarja Josipa, je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odredil: g. Jelšnik Ludovik pok. Franca je imenovan za izrednega komisarja Kostanjeviške občine v nadomestilo g. Likarja Josipa.

Civilni komisar v Novem mestu je pooblaščen, da izvrši pričujočo naredbu. Ljubljana, 7. junija 1943.XXI. Visoki komisar Emilio Grazioli.

razstava umetnosti, navdihnjene po sportu

Na pobudo CONI-a bo v soboto, 12. t. m., v Jakopičevem paviljonu otvorjena zanimiva umetniška prireditve, in sicer prva pokrajinska razstava umetnosti, navdihnjene od sporta.

V zvezi s to prireditvijo so bili povabljeni umetniki, naj podajo slikovno in plastično tolmačenje sportne vežbe v vrhunskem trenutku ali njenega bojevniskega izraza. Sportno življenje nudi obširno polje za primere in izkustvo, kako se v barve ali v plastične oblike prenesejo sportni pojavi, tako da se odkrivajo nova področja umetniški delavnosti, istočasno pa tvorijo učinkovito propagando za sport.

Na poziv prireditelne odbora so se umetniki naše pokrajine odzvali kljub težkočam in novosti teme z znatno dobro voljo ter smo prepričani, da bo imela razstava tudi s stališča kakovosti odličen uspeh.

Obenem z umetniško razstavo bo otvorjena tudi razstava propagandnega letaka za tujski promet, ki jo prireja pokrajinska delegacija za tujski promet.

— N'benih Peronskih kart za binkošti. Uprava nemških državnih železnic je odredila, da se zaradi velikega prometa med binkoštnimi ne bodo smele izdajati nobene peronske karte. Prepoved bo veljala od 11. do 16. t. m.

— Novi grobovi. V Teznu pri Mariboru je umrla hčerka pekarskega pomočnika Erika Drakslerja v Sp. Brezčah Julijana Letona, stara 33 let, v Brezčah pa Martin Petrovič, star 11 let.

— Ljudski oder v Sv. Lovrencu na Pohorju. V krajevni skupini Sv. Lovrenc na Pohorju se je organiziral Ljudski oder, ki stopi v soboto prvič pred javnost. Upripravljen bo kmečka Hans Dengelova veseloigra »Der Lausbua«.

— Gostovanje štajerskega ljudskega odra v Svedini. V soboto je gostoval štajerski oder iz Graza v Svedini. Upripravljen je Hans Bauerjevo veseloigro »Tolažnik vdove«.

— Smrti zaslužnega občinskega namestnika. V Rogaske Slatini je umrl po težki bolezni občinski namestnik Rudolf Verboček, star 63 let. Vzorno je vodil urad za zamenjavo nakaznic. Umrl je v bolnišnici v Celju in njegovo truplo so prepeljali v Rogaske Slatino.

Beleznica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 10. junija: Bogumil, Marjeta Škotska.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Praga — zlato mesto. Kino Sloga: »Via delle 5 lune« ali »Stranpota ljubeznik«.

Kino Union: Od Apeninov do Andov. Razstava akvarelov Bruna Vavpotiča v Obsevnolovi galeriji, odprta od 8. do 12. in od 14. do 18.

DEZURNE LEKARNE

Danes: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; Hočevar, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zloška cesta 47.

Iz Hrvatske

— Predavanje zagrebskega profesorja v Grazu. Na povabilo graške univerze je predaval v ponedeljek pred graškim občinskim rektor visoke pedagogike šole v Zagrebu dr. G. Samšulović o tem, kako se zrealizirajo hrvatsko-nemški stiki v jeziku in pesništvu.

— Popravlilo obutve siromašnim slojem. Po vsej večji hrvatskih mestih so bile urejene posebne popravilnice obutve, v katerih se bo popravljala obutve siromašnih slojev brez devolucije in kuponov.

— Zgraditev silosov in gnojšč z državno podporo. Glavno ravateljstvo za poljedelstvo v ministru narodnega gospodarstva je sklenilo podpreti akcijo za gradnjo silosov in gnojšč. Prej je dajala država v ta namen državne podpore. Ker so pa nastale težkoče v nakupu cementa v svobodni trgovini, bodo letos prosilcem zagotovljene in nabavljene določene količine cementa na državne stroške in sicer do polovice, drugo polovico bodo pa morali plačati prosilci sami, kakor tudi prevozne stroške.

Izpred okrožnega sodišča

Obsojeni zaradi vloma in razprodajanja ukradenih stvari — Vlomilec je odnesel ur in dragocenosti za 43.380 lir

Ljubljana, 10. junija. Pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča je bila v torek razprava proti štirim mladeničem, ki jih je državno tožilstvo obtožilo krivde za vlom v stanovanje nekega urarja in razprodajanja ukradenih stvari. Drzno izvedena tatvina je prinesla glavnemu obtožencu za 43.380 lir plena, ki je v gavnem sestojal iz ur — bilo jih je okoli 60 —, veržice, broski, zapeljivke, uhanov, fotografske aparate, sintetičnih kamnov in drugih predmetov. Drugi obtoženci je bil obtožen kot pomočnik prvooctoženega vlomilca, tretji in četrti pa, da sta sprejela od prvooctoženega nekaj ukradenega blaga in ga prodajala.

Razprava, ki so ji prisostvovali samo stari prizadeti mladeniči, je bila za jurista in vzgojitelja zelo poučna. Pokazala je, da so fantje v starosti 16 do 19 let v največji nevarnosti, da zaidejo na stranpoti. V tej starosti običajno izgube spcstovanje do očeteve ali matere avtomtne, zbujaio se jim navne pretirane želje po samostojnosti in uveljavljanju, želje po lagodnem življenju, ki bi jim nudilo veliko sredstev brez resnega dela. Glavna obtožena sta zrasla oba v okolju, ki jima je nudilo vse, kar je mlademu človeku potrebno za nemoteno posvečanje učenju in uspešni dovršitvi Šole. O kakršnem koli pomanj

DNEVNE VESTI

— **Knjiga »Govorim z Brunom«** prevedena v portugalsko. Znanu Mussolinijeva knjiga »Govorim z Brunom«, ki so jo prevedli že v mnoge jezike, je sedaj izšla tudi v portugalski. Portugalsko časopisje ji posveča tople članke in poudarja njen pomen.

— **Smrt častnika.** V Barju je v nedeljo umrl v starosti 58 let cav. velikega križa Raffaele Gorjux, ravnatelj »Gazzette del Mezzogiorno«, ki je začel svojo častniško kariero pri »Gazzetti di Puglia«. Kasneje je v svoji podjetnosti začel izdajati tudi posebno izdajo »Gazzette del Mezzogiorno« v abanskem jeziku »Gazeta Sgipetare«. Pokopali so ga ob častni udeležbi njegovih stanovskih tovaršev in prebivalstva.

— **Smernice za delo odbora za vojni film.** Pod predsedstvom ministra za ljudsko kulturo Polverellija se je sestel v Rimu odbor za vojni film. Na sestanku se je razpravljalo o uspehih dosedanjih vojskih filmov in o poti, ki jo mora nastopiti filmska industrija na tem področju v bodoče. Minister se je sestel tudi s filmskimi kritiki in jim razložil svoje mnenje o pravicah in dolžnostih kritike, ki je lahko tudi sama zase umetnost.

— **Sestank proračunske komisije.** Pod predsedstvom Suvicha se je v Rimu sestala splošna proračunska komisija zbornice fašijev in korporacij. Sodeloval je državni podtajnik ministva financ Giampietro Pellegrini. Razpravljali so o novem zakonskem načrtu hipotekarnega davka. Komisija je razen tega odobrila še nekaj drugih od vlade predloženih ukrepov.

— **Rino Alessi v Firencah.** V terek je bil v Firencah plenarni sestanek predstavnikov vseh proizvajalnih sil firenske pokrajine. Politični govor je imel državni svetnik Rino Alessi, ki je govoril o vzrokih italijanskega odpora in o visokem poslanstvu Italije v tej vojni za našo civilizacijo. Poslušalci so sledili govorniku z največjo pozornostjo in ga pogosto prekinjali z največjim odobravanjem.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« kos 46. z dne 9. junija 1943-XXI. objavlja spremembo predpisov za promet in javne obrate v Kočevju, imenovanje predsednika stalne izpitne komisije za opravljanje profesor-skih izpitov v Ljubljani, proglašitev ribarskega okraja Bokalce za samosvoji ribarski okraj, razpust upravnega odbora Kmetijske zadruge v Kočevju in začasna ustavitve tednika »Domoljub«.

— **Iz trgovskega registra.** V trgovinski register je bila vpisana javna trgovska družba Cefuta-Rajer, trgovina z lesom. Obratni predmet nakup in prodaja ter izvoz vsakovrstnega lesa in drv. Družbeniki: Cefuta Valentin, trgovec z lesom v Logatcu št. 5 in Rajer Boris, posestnik in trgovec v Logatcu št. 37. — Pri Splošni malozieleniški družbi d. d. v Ljubljani se izbirajo člani upravnega sveta, Mencinger Anton, banski svetnik, dr. Ažman Josip, odvetnik, inž. Hrovat Alojz, vseučiliški profesor, Kralj Ivan, trgovski poslovođa, Mašić Pavel, železniški kontrolor, Babovec Josip, trgovec, Dermastia Karol, profesor, Miklavc Franc, ravnatelj, Skof Rudolf, profesor, Krivina Ivan, poslovođa, vsi v Ljubljani, vpisujejo pa se novi člani upravnega sveta: dr. Salvatore Tranchida, generalni inšpektor in podžupan v Ljubljani kot predsednik, dr. Kralj Alojzij in dr. Samec Maks, vseučiliška profesorja v Ljubljani.

— **Dva zasluzna dajalca krvi.** Dajanje krvi je v sedanjih dneh zelo zaslužno delo, saj je le na ta način mogoče marsikateremu ranjencu rešiti življenje. Prvenstvo med darovalci krvi nedvomno pripada 45-letnemu Camiliju Burloniju iz Pavie, ki sedaj služi kot sanitetec v svojem rodnem mestu. Prestal je že 335 transfuzij in oddal 115 litrov krvi. Uspešno mu je, da je daroval krvi za ranjence v nekem mesecu celo 5 krat. Največ krvi, ki so mu jo odvzeli v enem dnevu, je bilo 1150 gramov. Z njim tekmuje v tej plemeniti po-zrtvovalnosti Giuseppe Varesi, ki je oče 10 otrok. V 245 transfuzijah so mu doslej odvzeli že 100 litrov krvi.

— **S pastjo je ujel velikega orla.** Iz Bue-re v dolini Ossole poročajo, da je tamkaj znan lovec ujel velikega orla s pomočjo močne železne pasti. Ujeti ptič se je s-dito bral in ga je moral lovec ustrediti, da se mu je lahko približal. Z razpetimi krili meri roparica nad dva metra. V bližini je imela gnezdo, v katerem je varovala svojega mladiča. Tega sedaj vzgaja in hrani lovec na svojem domu.

— **Streča ubila mladenko.** V Concordii Sagittarii je nabirala 17-letna Ida Fontane s svojo tovariško Ano Valerio mrvine veje. Med delom ju je presenetila nevihta in zatekli sta se pod murvo z gostim vejevjem. Kakor se rado zgodi, je med

nevihto treščilo prav v drevo, pod katerim sta vedrili. Strela je Fontaneiovo ubila. Valerievo pa tako ožgala, da so jo morali prepeljati v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

— **Posten šofer.** Milanski šofer Giacomo Bue je našel po neki opravljeni vožnji v svojem avtomobilu aktovko, v kateri je bilo razni hvrednot za več kot 100.000 lir. Nesel je aktovko takoj v milanski občinski ekonomat, ki je izročil izgubljene stvari lastniku. Da se je ta zelo razveselil šoferjeve poštenosti, nam ni potrebno še posebej poudarjati.

— **Nesreče.** V zadnjih dneh so iskali v ljubljanski bolnišnici zdravniško pomoč naslednji ponesrečenci: Stirična hči posestnika iz Rače, Danica Kastelic, si je pri padcu zlomila levoico. — Ivana Bučarja, 18-letnega delavca iz Pijave gorice, je podsl gramoz; Bučar ima hude notranje ranitve. — Katarina Božič, 77-letna zasebna padla z lestve in se ranila na glavi. — Mirka Watzaka, 59-letnega upokojenega uradnika iz Ljubljane, je pred glavnim kolodvorom podrl tramvaj; ponesrečenec je ranjen na glavi in rokah. — F. Fatur, 34-letni delavec iz Dobrove, se je ranil na desni nogi.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
KINO UNION
Odličan film po splošno znani pripovedki mladinskega pisatelja E. De Amicisa »Sreca«
Od Apeninov do Andov
Dečka, ki išče po Ameriki svojo mater, izvrstno podaja mladi Cesare Barbetti
Predstave ob delavnikih: ob 15.30, 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih: ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri

KINO SLOGA
Za mladino vstop prepovedan!
Film o poštenem delu, nerealnih trgovskih poslih, čisti ljubezni in omahljivosti
Via delle 5 lune
Stranpota ljubezni
V glavnih vlogah: Luisella Beghi, Andrea Cecchi, Olga Solbelli. — Dokumentarji: Ritorno ali Vittoriale. Radi velike dolžine filma predstave ob 14, 16.15 in 18.30.

KINO MATICA
Film v najkrajših prirodnih barvah! — Najslavnejši uspeh evropske filmske produkcije! Čudoviti posnetki »Zlate« Prage! — Tragična zgodba deklice, ki jo je pogubilo veleostro! Češki narodni plesi in prizori iz »Prodanice neveste«
Praga — Zlato mesto
V glavi vlogi Kristina Söderbaum
Predstave ob: 15, 17 in 19.15 uri

IZ LJUBLJANE

— **Iz Vreme se ne ozira na vremenske reke.** Zdal se je zopet lepo izkazalo, da z vremenskimi reki ni mogoče do živega vremenskimi skrivnostim. Vsa vremensolovska veda pogosto ne more napovedovati vremena za dva dni, po vremenskih rekih pa bi bilo mogoče doznati celo, kakšno bo vreme 40 dni! Zaujki bi naj bilo vreme lepo, če je bil lep Medardov dan, 40 dni in zakaj natančno 40 dni, je skrivnost, dasti se po dežju, ki smo ga dobili v pretekli noči. Zračni tlak je močno popušal večerj ves dan in tudi davi se še ni menda ustali, čeprav so se začeli trgati oblaki ter smo upali, da ne bo več ljo. Večerj popodne je pihal jug. Bilo je ves dan precej močno oblačno. Maksimalna temperatura je kljub temu znašala 21,2°. Minimalna temperatura je bila davi sorazmerno visoka, znašala je 13,7°.

— **Iz Drugi nastop maturantov državne klasične gimnazije.** Občinstvo toplo priporočamo ogled antične tragedije »Kralj Oidipus«, ki jo bodo uprizorili maturanti državne klasične gimnazije v petek 11. t. m. ob 19. v frančiškanski dvorani. Prva uprizoritev je žela pred razprodano hišo lep uspeh. Pokažimo, da znamo ceniti prizadevanje naše mladine in podpiramo plemeniti namen predstave, saj je čisti dobiček namenjen podpori revnih dijakov. Predprodaja vstopnic je v trgovini Sfiligov v Frančiškanski ulici po znižanih cenah od 15 lir navzdol.

— **Iz Na koncertu Ljubljanskega komorne tria.** ki bo jutri ob 1/8. uri zvečer v veliki filharmonični dvorani, smo slišali poleg Beethovna in Pizzettija tudi Dvořakovo veliki klavirski trio »Dumky«. Ta trio je bil prvič izvajal, dne 11. aprila 1890, leta v Pragi na večeru, s katerim je Meščanska beseda počastila Dvořakovo imenovanje za častnega doktorja češke univerze. »Dumky« op. 90 ima pet stavkov in celotno delo je sestavljeno iz šest različnih motivov, ki so instrumentalno siljajno napisani. Tudi to delo je prineslo slavemu češkemu mojstru svetovno slavo. Na koncert našega tria: Albert Dermelj, Cenek Sedlbauer, Marjan Lipovšek, opozarjamo. Predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice.

— **Iz Ljubljana v akvarelu** je doživela lep uspeh. Za slikarsko razstavo Bruna Vavpotiča v zgornjih prostorih Oberne-love galerije na Cesti Arielle Ree vlna med ljubitelji upodabljačev umetnosti zmeraj večje zanimanje. Lepo število razstavljenih akvarelov je že odkupljenih. — Razstava obsega 36 upelih akvarelov, in sicer 27 ljubljanskih in 9 drugih motivov. Slikar je verno podal naše mesto. Poleg slik so razstavljene tudi štiri plastike: dve Smerdujevi, ena Gorčeta in ena Kotarjeva. Občinstvo opozarjamo, da bo zanimiva razstava odprta samo do 20. t. m. Ogled vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

— **Iz Kadar smo naštevati posebnosti Ljubljanskega tramvaja,** smo pozabili na četrto železniško progo, ki jo prečka cestna železnica. Seveda ni tu govora o normalni železnici, temveč o mali, industrijski železnici, ki je speljana iz tovarne ob Šmartinski cesti čez cesto, tramvajsko progo in njive. Male vozčke vlečejo konji in »vlak« se počasi pomika naprej. Tram-

vaj ima seveda prednost pred njim. Mali vlak mora namreč počakati, da odbrza tramvaj mimo, in šele potem prečkati tramvajsko progo.

— **Iz Konforito štirinobno stanovanje s kopalnico in pritlikami** nujno potrebuje mestna občina ljubljanska. Ker je stvar v javnem interesu važna in potrebna, prosimo lastnike, naj prazna stanovanja ali pa stanovanja, ki bodo izpraznjena v bližnji bodočnosti, takoj javijo magistratnemu predsedstvu na naslov generalnega tajnika.

— **Iz Upokojenici** (železničarji, poštarji, orožniki, financarji in drugi), ki so vajeni vsaj nekoliko košnje in drugih poljskih del ter jim je postresni zaslužek potreben, naj se gde prevzema dela in drugih pogojev takoj obrnejo po informacije v pisarno Žegose-Mali gospodar, Gallusovo nabrežje 33 med 8. in 12. uro. S seboj naj prinesejo svojo osebno izkaznico.

— **Iz Vpisovanje v tečaj o negi in prehrani dojenčaka** se bo vršilo v Higienem zavodu — oddelku za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok (Dečji dom, Lipčeva 3) vsak delavnik dopoldne. Pričetek tečaja bo 15. junija t. l. ob 15.30. Tečaj traja 3 tedne — 12 ur, ter je brezplačen.

— **Iz Odlično domačo kuhinjo,** sortirana bela, črna in ručica vna nudi gostilna »LOVSIN«, Gradišče št. 13.

Iz pokrajine Trieste

— **Ducejeve nagrade za dvojčke.** Triestski prefekt je naklonil iz Ducejevega fonda Jakobu Gregorinu ob rojstvu dvojčkov 800 lir, Vasco Grigiju 700 lir in Katerinu Stoccu 700 lir.

— **Zvezni tajnik v Postumii.** Triestski Zvezni tajnik je v terek obiskal fašij v Postumii. Hierarh se je sestel s krajevnim zveznim nadzornikom in z njim razpravljal o raznih krajevnih vprašanjih in zadevah.

— **Prvi letošnji utopilec.** V triestinskem kopalšču Savoia-Ausonia se je kopal tudi 20-letni Josip Rastelli. Nenadoma ga je prišla slabost, kriknil je, nato pa ga je zagnila voda. V bližini kopaljki se igralci so takoj pohitili na pomoč. Potegnili so iz morja Rastellijevo truplo, ki pa ni kazalo nobenih znakov življenja.

— **Otvoritev GIL-ovih kolonij.** V triest. št. 14.10: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneč. — Orkestralna glasba. 14.40: Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovensščini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijansščini. 17.15: Lohka glasba. 17.35: Koncert celista Adolfa Fantinija. 19.00: »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovensščini. 19.45: Politični komentar v slovensščini. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijansščini. 20.20: Radio za družino. 21.05: Orkester »Armonia« vodi dirigent Segurini. 21.40: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneč, sodeluje sopranistka Valerija Heybal — operna glasba. 22.10: Lohko glasbo vodi dirigent Petralia. 22.45: Poročila v italijansščini.

— **175-letnica smrti arheologa Winkelmanna.** V terek je minilo 175 let, kar je v Triestu umrl slovit učenjak, ustanovitelj moderne arheologije in umetnostne zgodovine, kakor tudi vnet pristaš duhovnega sodelovanja Italije in Nemčije G. Winkelmann. Rojen je bil 1. 1717 v Stendalu v Prusiji, umrl pa je v Triestu 1. 1768. Predstavniki obasti so skupno s predstavniki raznih kulturnih organizacij položili na njegov grob in spomenik pri Sv. Justu venec.

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 10. JUNIJA 1943XXI.
12.00: Poročila v slovensščini. 12.45: Narodna pesmi. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijansščini. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensščini. 13.25: Prenoč iz Nemčije. 14.00: Poročila v italijansščini. 14.10: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneč. — Lohka glasba. 15.00: Poročila v slovensščini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijansščini. 17.10: Koncert pianistke Marte Bizjak-Valjalo. 17.40: Pesmi in napevi. 19.30: Poročila v slovensščini. 19.45: Politični komentar v slovensščini. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijansščini. 20.20: Pripombe k dogodkom. 20.40: Orkester vodi dirigent Rizza. 21.20: Koncert izjava celista Ettore Sigon — pri klavirju Marjan Lipovšek. 21.50: Koncert Italijanskega kvarteta. 22.30: Predigre in intermezzi znanih oper. 22.45: Poročila v italijansščini.

PETEK, 11. JUNIJA 1943XXI.
7.30: Operetna glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijansščini. 12.20: Ploščice. 12.30: Poročila v slovensščini. 12.45: Pesmi in napevi. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijansščini. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensščini. 13.12: Simfonična glasba. 13.25: Radijske pesmi — orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijans-

GLEDALIŠČE

D R A M A

Četrtek, 10. jun. ob 18.30: »Stari in mladi Premiera Red Premierski.
Petek, 11. jun. ob 13.: »Kralj na Betajnovik«. Izven. Zadnjikrat v sezoni. Znižane cene od 12 L navzdol.
Sobota, 12. jun. ob 18.30: »Jesen«. Red B. Nedelja, 13. junija, ob 18.30: »Stari in mladi«. Izven. Cene od 20 L navzdol.
Opozorjamo na petkovo popoldansko zadnjo uprizoritev I. Cankarjeve drame: »Kralj na Betajnovik«, katere začetek bo ob 15. uri. Veljale bodo znižane cene od 12 lir navzdol.

Anton Medved: »Stari in mladi«. Igra v treh dejanjih, ki se godi na deželi in pokaže dramo preužitkarja in otroško ne-hvaležnost. Osebe: Jamnik kmet — Lipah, France, njegov sin — Presetnik, Mica, njegova hči — Starčeva, Meta, hči — S'm-čeva, Separ, zet — Gale, Tine — Verdonik, Alena, snaha — Gabrijelčeva, Kragelj — Gorinšek, Blaž, ptičar — Bratina, orožnika — Benedič č, Blaž, Režiser: Milan Skrb'nšek.

OPERA

Četrtek, 10. jun. ob 18.: »Vnebovzetje B. D. M.«. Oratorij Red Četrtek.
Petek, 11. jun.: Zaprti.
Sobota, 12. jun. ob 18.: »Tiha voda«. Opereta. Izven. Cene od 28 L navzdol.
Nedelja, 13. junija, ob 17.: Thais. Izven. Cene od 28 L navzdol.

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di

Buoni del Tesoro quinquennali 5% a premi di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e di Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banchieri, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto consortile dagli Istituti e dalle Compagnie Finanziarie sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5% letnih zakladnih bonov s premijami vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanje od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se žrebajo vsakih šest mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijem konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banco Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e di Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banca Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per la Strada Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banca Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik št. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino Ljubljansko naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. **Kruh** iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; **testenine** iz enotne moke 3.90 lire za kg; **enotna pšenčina moka** 2.70 lire; **enotna koruzna moka** 2.20 lire; **riž** navadni 2.70 lire; **fižol** 6 lir za kg.

2. **Jedilno olje** (olivno) 14.70 lire za liter; **surovo maslo** 28.40 lire za kg; **slanina** soljena 19 lir za kg; **masl** 17 lir za kg.

3. **Kis**, 4% vinski 6.35 lire za liter.

4. **Mleko** 2.50 lire za liter; **kondenzirano mleko** v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.

5. **Sladkor:** sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.

6. **Mehka drva**, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; **mehki roblanci** (žaganje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za stot; **trda razžagana drva** 40 lir za stot; **enotno mlto**, ki vsebuje 23—27% kisline 4.10 lire za kg

MALI OGLASI

POSTENO DEKLE čedne zunanosti, starosti 16—18 let, se sprejme v stalno službo kot praktikantinja za boljšo obrt. Plača po dogovoru. Vprašati od 13. do 14. ure: Pirc L., Kotnikova 21-II.

Težko je pozabiti imena denarja

Stara imena denarja pri nas — Neka tera so se ohranila, čeprav tistega denarja ni več že dožga desetletja

Ljubljana, 9. junija. Denar kakršne koli valute ali veljave, zvečenega ali nezvečenega imena postane zelo kmalu popularen. Tudi preprosti ljudje se takoj seznanijo z novim denarjem, čeprav so celo neplemeniti. Sicer kmetje radi še dolgo računajo v starem denarju; pred leti so pri nas računali celo meščani v kronah, tudi nekateri, ki krone niso nikdar niti videli. Vendar s tem ni rečeno, da bi ljudje ne upoštevali novega denarja ter da bi se ne naučili računati z njim; računajo celo dolgo v obeh valutah, v bivši in novi. Vsak denar se jim tako priljubi, da ne pozabijo vsaj njegovega imena, ko tistega denarja ni več že dolgo. Ljudski jezik si prisvoji imena starega denarja, da ostanejo v nekaterih sočnih rečenicah. Tako n. pr. pravimo še vedno: »Nimam belic«, čeprav več njih ne ve, kaj je prav za prav belic. Danes se bomo malo pomenili o imenih starega denarja pri nas. Posnemamo nekatere podatke iz razprave V. Steške »Naši denarji in kranjske spominke svetinje« (Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko, 1900).

Slovenci niso nikoli imeli svojega denarja

Zgodovinarji in numizmatiki mislijo, da Slovenci niso imeli nikdar svojega denarja. V naših krajih so sicer bile kovnice denarja, a tudi denar je bil tu. Denarja s samimi slovenskimi napisi menda ni bilo nikdar. V starih časih so Slovenci uporabljali denar svojih sosedov, n. pr. Bizantinov ali Benečanov. Odnosno svojih gospodarjev, Frankov. Vedeti pa moramo tudi, da je bil denar pred 13. stoletjem redek, saj je prevladovala še vedno menjalna trgovina. Šele potem se je denar vedno bolj uveljavljal. Denarstvo je bilo v starih časih precej drugačno kakor dandanes, saj je bil v isti državi v veljavi denar raznih držav. Denar so kovali tudi posamezne dežele in zemljiške gosposke. Zelo težko se je bilo spoznati med tako različnim denarjem, vendar so pa znali dobro razlikovati, kateri denar je več vreden. Tedaj se niso toliko ozirali na izvor denarja, kolikor na njegovo vrednost. Zato so pogosto bolj cenili tuji kakor domači denar. Nekatere vrste denarja so posebno zaslovene. Nenavaden sloves so si pridobili tolariji Marije Terezije, ki so bili v rabi še celo pred leti v Abesiniji.

Kako so se širile kovnice denarja

V začetku so bile kovnice denarja zelo redke, kakor je bil redek tudi denar. Tedaj pač ni imel nihče drugi pravice kovati denarja kakor vladar, namreč cesar kranjskega rimskega cesarstva. Tu so si pa pravico kovanja denarja pridobili tudi drugi veljaki, predvsem škofje in deželni knezi, pa tudi posamezna mesta in samostani. To pravico so zlasti uživale gosposke, če so prejele tržno, mitniško in carinsko pravico. Čedalje več je bilo upraviteljev, ki so smeli kovati denar; v nemški (rimski) cesarstvu jih je naraslo že na sto. Ob neki priliki smo že pisali, da je imela tudi Ljubljana svojo kovnico denarja v dobi, ko znane zgodovinske listine prvič omenjajo njeno ime. To pa ni bila mestna kovnica, temveč koroška vojvoda, ki je imel veliki del Kranjske v posesti.

Od kod ime »funt«

V začetku so denar tehtali in ne šteli. Enota za težo je bil funt ali marka. Iz tega tudi izvirajo poznejša imena denarja. Razumljivo je, da Slovenci niso imeli svojih imen za denar, ker so prejeli ter uporabljali vedno le denar tujega izvora. Vsaj prvotna imena denarja so tujega izvora; šele pozneje, precej pozno so Slovenci začeli imenovati denar po številkah glede na enoto. Tako je nastala vrsta imen, ki so nekatera zdaj že pozabljena, n. pr. četrtek — 4 krajcarji, petica, petak, desetica, desetak, dvajsetica, petdesetak, stotak, tisočak. Začeli so pa tudi imenovati denar po kovini in nastalo je nekaj lepih domačih imen, n. pr. zlatnik ali zlat, srebrnik ali srebrnjak.

Kaj je prav za prav »denar«

Dandanes se več ne zavedamo izvora besede denar. S tem imenom imenujemo vse, kar razumemo po pojmu plačila in sredstva. Beseda denar izvira iz latinskega imena denarius, ki pomeni deset asov. V začetku, to se pravi leta 269 pred Kristusom, so bili denarji srebrni, od leta 207 pr. Kr. pa tudi zlati. Zlat denar je veljal 10 srebrnih denarjev. »Denarje« so se ohranili celo do poznega srednjega veka, s čim si tudi lahko razlagamo, zakaj se je tako vko-reninilo staro ime ter se je razširilo njegov pojem. Iz Rima se je ime razširilo po vsem tedanjem civiliziranem svetu kakor se je širilo sam denar, to se pravi ne le po Evropi

pi temveč tudi v Aziji. Ime ni ostalo ohranjeno le pri nas, temveč v mnogih drugih jezikih, kar je skoraj samo po sebi razumljivo za italijansko: denaro. Francoščina pozna denier, irski in srbski dinar sta pa tudi istega izvora. O vrednosti denarja si napravimo lahko sliko iz tega, da je Karol Veliki določil funt srebra za 20 sol-dov po 12 denarjev. To se pravi, da je funt veljal 240 denarjev. Nemci so pa zamenjali že v 13. stoletju denar s pfenigom.

Bec, belic, cekin

Rek »nimam beca«, je zdaj že pozabljen. V prejšnjem stoletju so še vedeli, da je bil bec denar. Ime je italijanskega izvora: bezzo. To je bil beneški denar, ki je bil 1. 1723 v Avstriji prepovedan. Bolj znano nam zveni beseda belic. Ime je lepo slovensko. To je bil droben srebrni kovancec; ker je bil srebro, je bil bel in začeli so ga imenovati po njegovi barvi. Vendar je pozneje ime prešlo tudi na drug drobiž, tako da so tudi vinarje in krajcarje imenovali belic. Med drobiž je spadal tudi bor. Ni povsem jasno, od kod izvira ime. — Kaj je cekin, smo že pisali pri eni prejšnjih prilik. Ime je italijanskega izvora, izvira iz zeha ali zehino, kar pomeni sploh novce, kovancec. Pri nas so pa razumeli pod tem imenom le zlatnik ali dukat. V začetku so s tem imenom imenovali le prave »cekinke«, beneški denar, pozneje je pa ime prešlo na zlatnike vseh kovnic. Beseda še ni izumrla in srečujemo jo pogosto zlasti v pravljicah.

Manj znana imena

Manj znano je ime doplar, ki izvira iz nemškega Doppelthaler. To je bil torej dvojni tolar. Takšne tolare so kovali po vsej Evropi. — Tudi ime drobiž je pomenilo bolj posebno vrsto novcev in ne le drob-

nega denarja sploh. Tako ali drobnak so imenovali drobni denar. Ni še povsem pozabljeno ime dvojaka, ki se je v nemščini imenovalo Zweigroschenstück. Prvotno je veljala 6 starih krajcarjev, ki so imeli veljavo poznejših 10 krajcarjev. Pozneje so imenovali tako tudi dvajsetico, ker je bila dvojna desetica. Med manj znanimi »neni« je treba omeniti tudi novce, ki so ga imenovali pocar. Ime izvira najbrž iz nemščine: Bätzen (Bätzen — Bär), ker je bil na kovancu vpodobljen medved. Pocarji so bili v nekaterih krajih četrtdar. Prve kovance s sliko medveda so kovali v Bernu. Prav tako pozabljeno ime je polovičar, pol krajcarja; polovičarje so začeli kovati v Avstriji že v 13. stoletju. V zgodovinskih spisih naletimo večkrat na ime repar. To je bil četrtdar. Ime izvira iz nemščine: Rüh-lerbatzen; kovanec je imel na reverzu vpodobljeno repo, grb salcburškega nadškofa Lenarta.

Dukat, novce, novčič

Dukati so bili zelo priljubljeni kovanci; dukat je bil cekin dobrega zlata. Ime izvira iz dux. Nastanek imena je razumljivo; denar so začeli imenovati po vojvodi, ki jih je začel kovati. Dukate je baje začel kovati apulijski vojvoda Roger II. okrog leta 1140, drugi pa trde, da so jih kovali na Siciliji od l. 1284 ali v Avstriji od leta 1339. Dukati so pa dobili razna imena. Pri nas so bili najbolj znani beneški dukati. Še prejšnja desetletja niso rabili besede kovanec, temveč novce; ves kovani denar so imenovali v splošnem »novci«. Tako so imenovali tudi v splošnem denar. Besedo novci rabi tudi pesnik Zupančič, ko poje, kaj se je zgodilo z novci v Biatni vasi. Ime izvira iz nov, pomeni torej novi denar. Nekaj drugega je pa pomenil novčič, namreč krajcar.

Zalivski tok vedno toplejši

Pod njegovim vplivom se utegne evropsko podnebje temeljito izpremeniti

Ljudje bujne domišljije vidijo vedno ne-kaj fantastičnega v tem, da teče mogoten tok tople vode sredi mrzlega Atlantskega oceana. Zalivski tok segreva od Floride tja gori do Spitzberga morje, ozračje in prilagajoče morske obale. Ta mogotni tok tople morske vode je znan iz srednjega veka, ko so dospeli prvi raziskovalci v njegovo območje. Romantični čustvom ljudi odgovarja ta tok tudi še zato, ker je v svojem prvem delu približno do južnega roba Nove Fundlandije. Njegova voda je temno modra in se znatno razlikuje od ostale morske vode. Ta razlika se vidi navadno že s prostim očesom od daleč.

Zalivski tok je v začetku širok 70 km, potem se pa vedno bolj širi in ob ameriški obali doseže toplota njegove vode čez polje tudi nad 40 stopinj. Sredi med Ameriko in Evropo se Zalivski tok močno razširi in posledica tega je, da toplota njegove vode znatno pada. Evropske morske obale so že malo deležne blagodejnega vpliva Zalivskega toka. Vendar se pa morajo severnoevropske pristanišča do skra-ne severne točke Skandinavije zahvaliti samo temu toku, da morje v njih pozimi ne zamrzne. Zalivski tok je nedvomno eden najzanimivejših fizikalnih pojavov. Ta tok preskrbuje Evropo z toplo morsko vo-do. Znanost se je podrobno pečala z njim. To je ogromna naravna centralna kurja-

va, ki po najnovejših opazovanjih toplota njene vode polagoma, toda neprestano narašča. Sicer znaša porast toplote v Zalivskem toku samo nekaj stopinj, toda kdor le deloma pozna meteorološke in podnebne razmere lahko izračuna kakšen bo učinek če se bo povprečna toplota Zalivskega toka povečala samo od 20 na 25 ali od 15 na 20 stopinj.

Učenjaki si še vedno niso na jasmem, kaj je prav za prav vzrok naraščanja toplote v Zalivskem toku. Ta tok prihaja iz Mehškega zaliva, kjer se združijo več toplih južno in srednjemeriških tokov. Pisem fantastičnih romanov odpira vedno toplejši Zalivski tok široko polje. Kakor bi pomenila nenadna ohladiitev ali usah-nitev tega toka za Ameriko in Evropo v pogledu podnebja katastrofo, prav tako bi prinesel velik porast toplote v Zalivskem toku srednji in Severni Evropi subtro-pično ali celo tropično podnebje. Če si misli-mo Zalivski tok, ki bi segal s svojo do 40 stopinj toplo vodo tja gori do norveške obale, bi rasle ob Severnem morju palme in pomaranče, Spitzberg bi postal morsko letovišče in zdravilišče, kakor sta Niza ali Mentone. Zaenkrat spada to še v področje bujne domišljije, toda neprestano naraš-čanje toplote v Zalivskem toku ne izključuje možnosti velikih izprememb v podne-bju Evrope.

Izvoz bakra iz Turčije narašča

Letna kapaciteta znaša 30.000 ton — Moderna elektroliza

Turčija je bogata na rudah. Ima mnogo bakrene rude. Okrog 90 rudnikov je v Turčiji, kjer kopljejo bakreno rudo. Največji rudnik te vrste je pri Erganiju v okraju Diyarbakir v vzhodni Anadoliji. V tej ru-dici je največ bakra na svetu. Najslabša bakrena ruda vsebuje 4 do 6 odstotkov sred-nja 10 do 12, najboljša pa 15,6 do 17,6 ba-kra. Ležišča bakrene rude pri Erganiju obsegajo 1200 kvadratnih kilometrov. Ce-nijo pa strokovnjaki, da je bakra v teh le-žiščih okrog 5.000.000 ton. Ti rudniki se izkoriščajo z najmodernejšimi industrijski-mi napravami, dovršenimi v februarju 1939 leta. Bakrena ruda se prideluje v standar-dni baker, vsebujejo 97,5 odstotka bakra, ki ga natovarjajo na kolodvoru Ergani. V mirnem času je šel baker iz Erganije ve-činoma v pristanišče Mersin, kjer so ga

pretovarjali na ladje in izvažali v ino-zemstvo.

Proizvodnja bakra v Turčiji je dobila večji pomen šele v zadnjih letih. Od leta 1937 je naglo napredovala, lani se je pa v primeri s predlanskim letom zmanjšala za 10 odstotkov. V pridobivanju bakra se je izdatno uveljavila pobuda vlade. Zasebni, večinoma inozemski kapital je poprej pridobivanje bakra vedno bolj zanemarjal. Leta 1941 je znašala proizvodnja bakra v Turčiji 10.511 ton, lani pa 9600 ton.

Da bi se povečala proizvodnja kovin, je Turška vlada zasnovala tri leta obsega-jo načrt, ki je dal nove pobude tudi izkoriš-čanju bakrene rude v rudnikih Ergani in Murgulji. Leta 1935 je bila zgrajena žele-zniška proga Diyarbakir-Ergani-Malatya-Fevzipasa in s tem je bilo na bakreni ru-

Na nekem italijanskem sredozemskem letališču: še eno cigareto pred odhodom

di bogato področje Ergani-Maden se tesne-je vključeno v gospodarski proces. Leta 1939, so pričele obratovati moderno opre-mljene industrijske naprave, ki naj bi se njihova kapaciteta po načrtu povečala od 10.000 v prvem letu, na 24.000 ton bakra v naslednjih letih. Navzlic znatno povečani prejšnji proizvodnji pa ta cilj ni bil dose-žen. Še modernejše so industrijske naprave v rudniku bakra Murgul, severozapadno od Artvina. Tu je bila zgrajena tudi mo-derna elektrolitična rafinerija bakra, ki obratuje od konca leta 1940.

Čeprav je Turčija šele deloma izkoristila svojo kapaciteto za približno 30.000 ton bakra letno, ga lahko še precej izvažata, ker ga rabi sama samo okrog 1.500 ton letno. To je tem važnejše, ker je zdaj povpraševanje po bakru po vsem svetu zelo veliko. Tako ima Turčija na razpolago dragoceno protivrednost za uvoz najvažnejših potreb-ščin iz inozemstva. Leta 1939, je odpadlo 21,1 odstotkov vrednosti mesečnega izvoza na baker proti 1,8 odstotka v letu 1937.

Izselitev židov iz Sofije

Najpozneje v treh letih bo izselitev žid-ov iz Sofije končana. Izvzemši žide, ože-njene z Bolgarimi, se morajo vsi prebi-valci Sofije židovske krvi izseliti iz mesta. Premičnine lahko vzamejo s seboj. Denar-na sredstva za preživljanje dobe nakazana po državi. Ker je ves židovski denar blokir-an v Narodni banki, bodo prejimali žid-

je na svoje račune mesečne zneske, po-trebne za njihovo preživljanje. Siromašne žide bo podpirala država. Žide smejo sta-novati samo v židovskih hišah. Za nje velja policijska ura do 21. kakor tudi vse druge omejitve, ki so veljale doslej za žide v Sofiji. Židje se ne smejo naseliti v me-stih Plovdiv, Varna, Burgas in Ruse.

Razlástitev sinagog v Bukarešti

Urad za rumunizacijo je razlástil dve židovski sinagogi, eno židovsko šolo in pa mnogo drugih židovskih nepremičnin v ko-rist države. Poleg tega je bilo sklenjeno, da se razlásti vse židovsko premično pre-moženje, ki ga ne bodo upravljali židov-ski lastniki ali njihovi pooblaščenici.

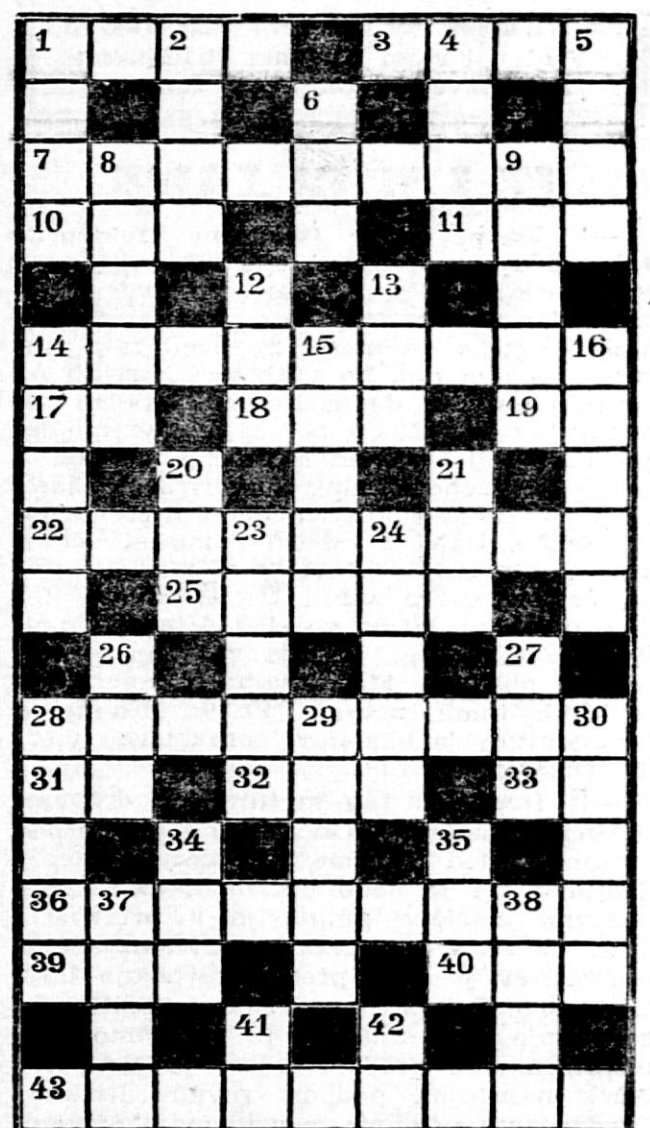
Tuka častni doktor

berlinske univerze

Slovaški ministrski predsednik in zuna-nji minister dr. Tuka je bil v nedeljo na univerzi v Bratislavi svečano promoviran za častnega doktorja. Svečanosti je pris-tovalo več članov vlade, člani diplomat-skega zbora, profesorski zbor slovaške univerze ter tehnične visoke šole. Dr. Tuka je bil promoviran za častnega doktorja Friedrich-Wilhelmske univerze v Berlinu.

Inseriraj v „Slov. Narodu“!

Križanka št. 83

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. vulkanski izmeček; 3. otrok; 7. ljudski sodniki; 10. mestce v Poadižju; 11. termin, doba; 14. nenavadno,

izredno velik; 17. reka na Kitajskem, iz-vira v gorovju Jablanju; 18. ga tvorita dve nevporedni premici; 19. italijanski spol-nik; 22. črta, ki spaja v četverkotu dva kota; 25. vrsta črne vina; 26. popevka, pesmica, melodija; 31. začetek in konec abecede; 32. veznik; 33. igralna karta; 36. zasliševanje, poset pri visokem odličniku, kralju; 39. številko; 40. brezplačna prepusti-tev; 43. tisoč milijonov.

Navpično: 1. drevo; 2. žensko ime, nekritično prepričanje; 4. arabski pogla-var; 5. pripovedni pesnik; 6. ime naše film-ske igralke; 8. prostor v cerkvi, žrtvenik; 9. domača žival; 12. ostanek cigarete; 13. šahovski izraz; 14. prebivalci pokrajine ob gornjem Tigrisu; 15. breze, količina blaga, ki se prenaša, prevažajo; 16. vrsta težkega delavca, postrežek; 20. zmaga pri šahu; 21. zgoden; 23. kretnja; 24. hitri, brz; 26. neresnica; 27. reka na Hrvaškem; 28. utez-na enota za drage kamne; 29. moško ime; 30. v vzhodni Afriki ime za domačega vo-jaka; 34. okrajšano moško ime; 35. kratica za italijansko organizacijo, ki skrbi za raz-vedrilo in splošen pouk; 37. dobri, ugodni; 38. kratica za drugo stopnjo študija na uni-verzi; 41. rimska številka 2; 42. pritrdil-nica.

RESITEV KRIZANKE ST. 82

Vodoravno: 1. fenomen, 6. magazin, 12. re, 13. Ida, 14. Ala, 16. osa, 17. oba, 18. kan, 19. Isel, 21. kodcil, 24. lažen, 28. biljon, 32. domcil, 37. da, 38. ano, 39. era, 41. ako, 42. Oka, 44. vsak, 45. delirij, 46. An-ton.

Navpično: 1. fes, 2. Nil, 4. mak, 5. nad, 6. Mac, 7. gol, 8. re, 9. zal, 10. nož, 11. kan, 12. ris, 15. lik, 18. beg, 20. Edi, 22. oko, 23. ido, 25. ako, 26. dim, 27. čik, 28. oko, 23. ido, 25. ako, 26. din, 27. čik, 3. maj, 34. Coa, 35. Lot, 36. dan, 37. do, 40. ki, 43. ko.

GEORGE OHNET:

PRODAJALEC
STRUPOV

ROMAN

— Jaz naj zapustim svojo ženo, dom in svojega očeta, da bi živel kot parazit v tvoji okolici in gledal tvoje ljubčke, ki vladajo zdaj tam, kjer sem prej vladal jaz? To je vse, kar mi predlagas?

— Več ne morem storiti zate.

— To je torej vsa tvoja nagrada za vse, kar sem kdaj storil zate, za vse, kar sem hotel zate storiti, za vse moje vrtoglavoosti, ki sem jih zagrešil samo z avoljo tebe in ki bi jih rad še, morda še huje. Torej so imeli prav tisti, ki so mi zatrjevali, da sam drvim v pogubo in da se ne bom več mogel ustaviti na posevni plošči, po kateri padam po lastni volji. Nisem jih hotel poslušati, mislil sem, da sem mnogo močnejši od tistih, ki so mi kazali na nje kot na svarilni primer. Zdaj pa vidim sam, da sem padel enak in da sem kakor oni na milost in nemilost izročen obupu in samomoru.

— Ah, kako mi gre tvoje tarmanje za živce! — je vzkliknila Etienetta in nestrpno zmajala s svojo

201 kodrasto glavico. — Če se bojiš razmnožiti moje častno spremstvo, se pa vrni k svoji rodbini.

— Kaj bi pa še iskal pri svoji rodbini? Strla si tako temeljito moje srce, uničila si moj razum, zadušila v meni vsak pogum in zdravo pamet, da nisem več zmožen nobene pametne misli. Ah, kako imenito se spoznaš na svoje delo, ki delaš z njim iz mislečega bitja žival, nesposobno misliti. Če bi te zapustil, če bi se vrnil v enolično življenje, bi me čakalo pijančevanje — to dobro vem. Doma mi sicer pravijo, da imajo zanesljivo zdravilo, ki me bo izlečilo in prepričilo moj povratek v pregrešno življenje. Toda prepričan sem, da se vsi motijo. Pa tudi če bi se ne motili — ali bi sprejel svojo pamet za tako ceno? Kaj bi se pa zgodilo z menoj, ko bi z lastno pametjo spoznal, kako globoko sem bil padel, ko bi znal presoditi nesposobnost svoje volje in bi se moral vrniti v osovraženo življenje, polno mučnega dolgočasia, hujskega od vseh drugih nadlog? Ko bi ne smel več piti, da bi pozabljal na ves svet, kakšno pribežališče bi mi še preostalo pred takim življenjem? Z roganjem, kakršnega si zmožna sama ti, si mi malo prej omenila smrt tistega Italijana, ki je umrl od žalosti. Z isto pravico bi mi lahko omenila tudi smrt lorda Harringhama, ki si je pre-strelil glavo samo zato, ker si mu pokazala vrata. Kaj bi mi preostalo drugega, nego slediti njegove-mu zgledu in ti to dobro veš in v tem je tvoja zma-ga, kajti v tvojih očeh vidim radost, tvoje ustne se zadovoljno smehljajo. Ali je torej res, da me sovra-žiš in da si prisegla uničiti me ker sem te ponižal

s tem, da sem bil prvi možki, ki te je zapustil? Nisem hotel verjeti, da si tako neizproсна. Zdaj se pa ne morem upirati tem dokazom, če sama tega ne tajiš, kimaš z glavo, se smehljaš v svoji krutosti in se tolažiš, kako sijajen uspeh je dosegla tvoja ostudna preračunljivost. Držiš me krepko, kajne? Teptaš po meni, tvoja stvar sem, z menoj lahko ravnaj kakor si ti zahoče, lahko me obrdriži ali pa zapodiš. Veš dobro, da me je razuzdanost oslabila in da nisem zmožen niti najmanjšega napora, da bi ti ušel... Na to misliš prav v tem trenutku, ko me gledaš s svojimi vražjimi očmi in se rogaš moji nesreči, ki je zgolj tvoje delo.

Ni odgovorila, samo glasno se je zasmejala. Kristijan je nadaljeval zelo počasi, kakor da je hudo utrujen, toda govoril ni več neposredno Etienetti, temveč nasprotno, zdelo se je celo, da sploh ne misli več na njo, da polagoma izgublja zavest resničnosti in življenja, kakor da je omamljen.

Takšno je torej delo teh stvorov, po svetu hodijo liki šiba božja. Vse, česar se dotaknejo, je okuženo, vse, kar pogledajo, je onečasteno. Boda, otopenost in izdajstvo jim slede. In nikoli jih ne zapuste. Njihovo razkošje, njih zabave, vsi njihovi uspehi so plačani s premoženjem, duševno silo in častjo mož, ki so si jih izbrali za svoje žrtve. Mar bi ne bila vsemu človeštvu storjena usluga, če bi take stvore uničili povsod, kjer koli se pojavijo kot smrtno sovražnike človeštva?

Celo Etienette Dharielove se je nagubancilo. Te čudne Kristijanove besede so jo težile.

— Ah, kaj pa govori? — je zašepetala sama pri sebi, — kaj se mu je zmešalo?

Zdela se je, da je Kristijan ne sliši več. Počasi se je izprehajal po kleti in razmišljal na glas:

— V življenju je vendar toliko naključij. Prav lahko se recimo zgodi, da pade med izletom s čolnom po nepredvidnosti ženska v vodo in utone... Potem pa najdejo njeno razpadajoče truplo v bičevju ob bregu in nič več ni ostalo od bitja, nekot tako mikavnega in krasnega, privlačujočega nase oči vseh možkih... Z odporom se obračajo vsi od nje... Morda je to tista Etienetta, ki ji je za-dostovalo samo pomigati z belim prstkom in že so vsi možki klečali pred njo liki ponižni sužnji? To ostudno truplo, ki so njegovi zlepljeni lasje polni blata, obraz je pa v razkroju že pozelenel — mar je to tista sloveča lepota? Oh, zares? Nekot je bila lepa... potem je pa srečala obupanca, ki se je njegov obup izpremenil v besnost in on jo je uto-pil... Ah, ah!

Ustavil se je pred njo in jo mračnega čela motril. Etienetto je že obhajal strah. Saj je bila tako sama z njim, daleč od vsake pomoči. Saj ji je sam rekel v začetku pogovora: — Upam, da ne boš ta-ko neumna, da bi klicala na pomoč. — Zdaj se je vpraševala v duhu, čeprav se je še vedno pre-magovala, ali bi vendarle ne kazalo klicati na pomoč, če bi bilo to potrebno. Potem je pa dejala z zelo mirnim glasom:

— Pojdva, Kristijan, tu vendar ne moreva ostati večno. Odpri te mreže...